

Obecný sociálny podnik - sociálna iniciatíva vo verejnom sektore

Prečo obecný sociálny podnik ?

Obecný sociálny podnik môže významným spôsobom prispieť k súdržnosti obyvateľov a rozvoju obce a mikroregiónu, podporiť ekonomickú aktivitu občanov, zvýšiť príťažlivosť obce, podporiť „rozhodovanie o sebe“ a zvýšiť kvalitu života občanov a ich spokojnosť.

- podporuje **rozvoj obce** (komunálne služby, odstraňovanie havárií, rozvíjanie ekonomického potenciálu obce, znižovanie nezamestnanosti)
- lepšie **využije zdroje obce** (ľudské zdroje, výrobu a spotrebu doma, externú finančnú pomoc)
- často realizuje **sociálny program** (zamestnáva znevýhodnených na trhu práce, zvyšuje kvalifikáciu obyvateľstva, buduje osobné a praktické zručnosti, pomáha riešiť ťažké životné situácie)
- môže realizovať **bytový program** (stavebné práce, externé financovanie)
- je **zdrojom nových nápadov, návrhov, riešení** (využíva znalosť miestnych problémov a potrieb občanov, ich zručnosti a vedomosti, je blízko k voličovi)
- oživuje **súdržnosť, kultúrny, športový a spoločenský život** v obci (tradície, podujatia)
- môže **podporiť a zlepšiť podnikateľské prostredie** (spolupráca s inými subjektami, priestory pre prevádzky, aktivity občanov a rôznych združení)
- môže **zlacniť a skvalitniť obecné služby** (nájomné, zimná a letná údržba, investičná výstavba)

Čo k tomu potrebujete?

- Víziu,
- identifikovanie konkrétnych miestnych potrieb,
- iniciatívu,
- hľadanie riešení,
- budovanie podnikateľských zručností,
- získanie dôvery ľudí vo vašu podnikateľskú myšlienku.

Čo môžete urobiť hneď?

- Zmapovať vlastné zdroje – prírodné, finančné, ľudské (sociálny kapitál),
- spýtať sa na názor a potreby občanov, iných subjektov v obci,
- uvedomiť si, v čom ste dobrí, čo môžete ďalej rozvíjať,
- prediskutovať rozvojový plán obce,
- spomenúť si, čo sa naposledy podarilo a ako ste to dosiahli,
- odpovedať si na základné otázky uvedené nižšie.

Obecný sociálny podnik môžete založiť v súlade s požiadavkami Zákona č. 112/2018 Z.z. o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch v znení neskorších predpisov (ďalej len Zákon o SE/SP), ktorý aktuálne rozoznáva tri **základné typy registrovaných sociálnych podnikov:**

Integračný – verejnoprospešný podnik, ktorého pozitívnym sociálnym vplyvom je podpora zamestnanosti prostredníctvom zamestnávania znevýhodnených alebo zraniteľných osôb.

Sociálny podnik bývania - verejnoprospešný podnik, ktorého pozitívnym sociálnym vplyvom je zabezpečovanie spoločensky prospešného nájomného bývania.

Všeobecný registrovaný sociálny podnik - pozitívny sociálny vplyv dosahuje napĺňaním verejného alebo komunitného záujmu poskytovaním ktorejkoľvek spoločensky prospešnej služby uvedenej v Zákone o SE/SP.

(Podmienky registrácie na MPSVR SR je možné nájsť na stránke <https://www.employment.gov.sk/sk/praca-zamestnanost/socialna-ekonomika/>.)

V čom podnikat?

Sociálny podnik vykonáva aspoň jednu zo svojich činností v rámci aktivít sociálnej ekonomiky, teda hlavným cieľom tejto činnosti je dosahovanie pozitívneho sociálneho vplyvu. Dosahuje ho poskytovaním spoločensky prospešnej služby, ktorou podľa Zákona o SE/SP je:

- poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárna starostlivosť,
- tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt,
- ochrana ľudských práv a základných slobôd,
- vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry,
- výskum, vývoj, vedecko-technické a informačné služby,
- tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva,
- služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti,
- zabezpečovanie bývania, správy, údržby a obnovy bytového fondu,
- poskytovanie finančných prostriedkov subjektom SE na vykonávanie vyššie uvedených spoločensky prospešných služieb.

Sociálne podnikanie sa odvíja od vnútornej motivácie riešiť problémy a zmeniť nedostatky na príležitosti. Pri uvažovaní nad podnikateľskou príležitosťou a udržateľnosťou obecného sociálneho podniku si odpovedzte na nasledovné otázky:

- Aký problém chcete riešiť? Aké sú jeho príčiny a následky?
- Aké riešenie ponúkate a čo sa zmení realizáciou vášho riešenia?
- Aké potreby chcete uspokojiť? Ako ste sa o nich dozvedeli? Čoho má obec nedostatok?
- Aké pozitívne prínosy očakávajú vaši občania, vaše okolie? Aký bude život ľudí v obci, keď problémy vyriešite a potreby uspokojíte o 5, 10 resp. 20 rokov?
- Ktoré služby nemusíte nakupovať, ale viete si prácu urobiť cez obecný podnik?
- Čo môže podnik robiť tak, aby neohrozil podnikanie miestnych firiem?
- Aké zdroje v obci (prírodné, materiálne, ľudské, finančné, priestorové...) môže obecný sociálny podnik využiť v podnikateľskej činnosti?
- Ako môže podnik využiť znalosti a zručnosti miestneho obyvateľstva, geografickú polohu obce, jej kultúru a tradície?
- Čo môže podnik ponúknuť a nemajú to iné obce? Čím sa viete odlišiť od iných obcí? Čo chcete, aby o vás hovorili iní?
- Čo môžete robiť spoločne s iným sociálnym podnikom? S akými subjektmi môžete spolupracovať?
- Aká je perspektíva dlhodobej udržateľnosti obecného sociálneho podniku?

Obecný sociálny podnik vytvára priestor pre spoluprácu s inými obcami a subjektmi v obci a v regióne, napríklad pri riešení spoločnej propagácie tovarov a služieb alebo mikroregiónu, realizácii vzájomne sa dopĺňajúcich aktivít a zdieľaní administratívnych kapacít pri správe obecného sociálneho podniku.

**Obecný sociálny podnik – alternatíva rozvoja regiónu; iní už začali, skúsite to aj vy?
Bezplatnú podporu a pomoc nájdete v krajských Regionálnych centrách sociálnej ekonomiky.**